

OBČASNÍK ČLOVĚK V TÍSNI PLZEŇ

SLOVO ÚVODEM

Milí čtenáři,

v závěru jarního občasníku jsem vyjádřil obavu o udržení naší nejvyhledávanější služby, dluhového poradenství. Díky dodatečné podpoře z rozpočtů města Plzně i Plzeňského kraje, která se během roku přidala k dotacím z Klatov, Rokycan, Domažlic, Horšovského Týna a Plánice, služba přežila alespoň v polovičním rozsahu (oproti roku 2013). Rok jsme zahájili s jedním úvazkem pro celý kraj, končíme jej s přibližně trojnásobnou kapacitou. Dobrý výsledek, dalo by se říct. Vzhledem ke všeobecně sdílené zkušenosti, že

předlužení je v současnosti nejčastějším problémem, s nímž zoufalí lidé přicházejí, se ale o nijak skvělý stav nejedná. Při ohlédnutí za uplynulými měsíci se nemohu zbavit dojmu, že jsem je strávil v roli prosebníka. „Volají vám někdy starostové, jestli něco nepotřebujete?“ zaskočil mě nedávno jeden úředník. „Nikdy.“ odpověděl jsem překvapeně, jak ho taková otázka vůbec mohla napadnout. Ačkoli je hned v úvodu zákona o obcích i zákona o krajích stanoveno, že samospráva pečuje o potřeby svých občanů, v oblastech, kterým se věnujeme, většina očekává zajištění (a zaplacení) potřebné „péče“ někým jiným. Výroky letošní předvolební kampaně na adresu lidí bez domova či dlouhodobě nezaměstnaných dokonce spíše napovídají, že většina volených zástupců zastává názor, že někteří občané si „péči“ nezaslouží vůbec.

Nejen v příštím roce se všechny budeme snažit přesvědčit o opaku, totiž že největší podporu je třeba nabízet právě těm, kterým se daří nejhůře. Jak naznačuje naše čerstvě zahájená kampaň Lepší škola pro všechny, hlavním tématem příštích měsíců bude vzdělávání. Právě podpora vzdělávání kluků a holek, kteří se nenarodili do prostředí úspěchu a blahobytu, a proto jim to ve škole mnohdy nejde, nám v roce 2014 přinesla nejvíce smyslu a radosti. Rostoucí počet dobrovolníků, kteří do toho jdou s námi, dává naději, že v tomto donkichotském boji nejsme sami. Zájem projevují i další učitelé. Znalé kontextu života neziskových organizací v České republice nepřekvapí, že pro příští rok bude právě tato služba pro nedostatek financí nejhroženější...

Děkuji všem za spolupráci a podporu!

Aleš Kavalír, ředitel pobočky

PROČ JE DŮLEŽITÁ KOMPLEXNOST SLUŽEB?

Díky široké škále poskytovaných služeb mohou naši pracovníci řešit problémy celých rodin komplexně. Efektivnost našich služeb je také podmíněna dlouhodobě budovanou a dobře nastavenou spoluprací s pracovníky sociálních odborů, pedagogických poraden a dalších institucí. Vhodnost propojení služeb dokazuje příklad manželů K. z Klatovska. Manželům je okolo padesáti let a mají již dospělého syna. Sedm let mají v pěstounské péči holčičku. Před půl rokem jim byl svěřen, zatím jen do přechodné pěstounské péče, mladší chlapec. Oba manželé se rozhodli pro pěstounskou péči mimo jiné proto, že sami prošli dětským domovem.

Paní je v invalidním důchodu a její manžel pracuje v dělnické profesi. Jejich finanční příjem tak nebyl nikdy moc velký. V posledních letech přestali finanční situaci zvládat a dluhy se začaly vršit. „Před půl rokem začala být situace neú-

nosná, a tak se na nás na základě doporučení klatovského sociálního odboru manželé obrátili o pomoc,“ upřesňuje Zita Prošková, klatovská dluhová poradkyně. Té se podařilo shromáždit veškerou dokumentaci a postupně snížit pohledávky z více než milionu na 650 tis. korun. I tak byly dluhy již příliš vysoké a rodina by je nezvládla nikdy uhradit. S manželky tedy sepsala insolvenční návrh. Prvním znatelným úspěchem naší intervence pak bylo schválení „oddlužení“, které manželům dalo naději na budoucí život bez dluhů. Naše poradkyně s manželky pracuje i nadále a pomáhá jim ve spolupráci s pracovníky sociálního odboru řešit bytovou situaci a náhradní rodinnou péči.

V průběhu spolupráce se ukázalo, že rodina potřebuje pomoci i v oblasti podpory vzdělávání dětí. Pro jedenáctiletou dívku začalo být, i přes péči rodičů, učivo druhého stupně problematické. Začala se jí

tedy věnovat koordinátorka programu podpory vzdělávání Eva Lešková, která jí sehnala na doučování dobrovolnici. „Již po dvou měsících je patrný posun a společně tak již koukáme do budoucnosti,“ uvádí Eva Lešková, která dodává, že by se mladá slečna jednou chtěla stát záchranářkou.

Mladší chlapec má diagnostikovanou ADHD s poruchou chování a do rodiny přišel z ústavního zařízení. V té době neuměl pojmenovat barvy, tvary, držet tužku, nerozlišoval velikosti apod. „Když jsme začali s doučováním, nevydržel ani celou dobu sedět,“ vzpomíná Lešková. Nyní už umí půlku abecedy, drží hezky tužku, sčítá a odčítá do deseti a za pomoci korálků to zvládá i do dvaceti. „Bez obrovské podpory maminky by takový jednorázový skok samozřejmě zvládnout nemohl. Jme rády, že jsme jí s tím mohly pomoci,“ uzavírá Eva Lešková.

NOVÁ PŘÍRUČKA VARUJE PŘED NEKALÝMI PRAKTIKAMI „ŠMEJDŮ“

OBEZŘETNOST SE VYPLÁCÍ

Aktivity „šmejdů“ neustávají. Oběti předváděcích akcí, nevýhodných půjček a dalších smluv jsou kontaktovány novými „pomocníky“, kteří oproti příslibu pomoci problémy jen prohlubují a inkasují si další a další poplatky. O jejich aktivitách a čerstvě objevených klíčcích v novém občanském zákoníku přináší média zprávy prakticky denně. Na tuto situaci jsme zareagovali a vydali informační brožuru *Obezřetnost se vyplácí*, která by měla pomoci občanům Plzeňského kraje v orientaci v problematických situacích.

Příručka vychází z konkrétních případů lidí, kteří se na nás se svými problémy obracejí. „Pozornost jsme zaměřili na problematiku půjček a zadlužení, exekucí, oddlužení, předváděcích akcí a podobně,“ upřesňuje obsah příručky Petra Šmídlová, koordinátorka projektu. Brožura si klade za cíl s těmito situacemi nejen seznámit, ale i upozornit na způsob, jak předejít jejich dopadům a zároveň nabídnout způsoby efektivní obrany.

Příručka *Obezřetnost se vyplácí* byla vydána v rámci projektu podpořeného z prostředků Ministerstva vnitra ČR a Plzeňského kraje. Publikaci mohou občané Plzeňského kraje zdarma dostat na obecních a městských úřadech. Další aktivitou projektu jsou informační semináře. „Před prázdninami bylo proškoleny více než padesát sociálních pracovníků poskytovatelů sociálních služeb a obecních úřadů, aktuálně probíhají semináře pro učitele a strážníky městské policie,“ doplňuje Petra Šmídlová.

Příručka *Obezřetnost se vyplácí* je zveřejněná také na našem webu [zde](#).

KRÁTCE

||| Naši podporu rodin s dětmi neomezujeme pouze na přímé doučování dětí. V Rokycanech máme za sebou například první běh **svépomocných skupin** pro rodiče, kteří řeší výchovné či vzdělávací potíže svých dětí. V rámci skupiny jsme účastníkům nabídli bezpečný prostor pro sdílení zkušeností a pomoc odborníků. Schůzek se tak kromě sociální pracovníce účastnila i naše psychoterapeutka.

||| V minulém pololetí jsme proškoliili dalších padesát tři sociálních pracovníků v rámci našich akreditovaných **kurzů zaměřených na dluhovou problematiku**. Zájem, který opět převyšoval kapacitní možnosti, vnímáme jako potvrzení kvality našich dluhových poradců. Jejich znalosti a zkušenosti účastníci kurzů, z řad sociálních pracov-

níků obcí a dalších poskytovatelů soc. služeb, oceňovali stejně jako jejich lektorské dovednosti.

||| Raději bychom chválili. Velký palec dolů ale musíme tentokrát dát regionálním politikům, kteří v předvolební kampani předvedli neuvěřitelně populistické výroky týkající se lidí bez domova. Nad podzimní kampaní se pozastavila i ministryně práce a sociálních věcí. Mezi **politickou žumpu** se v předvolební kampani bohužel zapojil např. i současný plzeňský primátor Martin Zrzavecký, který navrhoval odvázat lidi bez domova za město. Věříme, že praxe výkonu jeho funkce přinese rozumnější nápady, které nejsou v rozporu se základy ČR.

||| V našem programu podpory vzdělávání využíváme pomoc dobrovolníků. V Rokycanech nově zkusíme také **peer program** zaměřený na vrstevnické doučování. Zapojení žáci základních škol doučují své spolužáky a mají zajištěnou podporu od nás i od vyučujících. Peer program se postupně rozjíždí, prozatím se do něj ale zapojilo už 13 dvojic.

||| Od října jsme spustili druhý cyklus **seminářů pro pedagogické pracovníky**. V těch nabízíme praktická témata – individuální vzdělávací plán, asistent pedagoga, specifické poruchy učení, využití Montessori metody. Na některé semináře je možné se ještě přihlásit. Pro školy však připravujeme i kurzy na míru, které můžeme uspořádat přímo ve Vaší škole.

JAK POMÁHÁ PŘEDŠKOLNÍ KLUB V ROKYCANĚCH?

Předškolní klub vznikl proto, aby zpřístupnil předškolní vzdělávání i dětem, které nemají možnost navštěvovat běžnou mateřskou školu a zároveň vyrůstají v nepodnětném prostředí. Hlavním cílem klubu je připravit děti na vstup na základní školu nebo na přestup na běžnou MŠ. Děti mají možnost poznat jiné než domácí prostředí, osvojit si režim dne a dovednosti důležité pro školní docházku, rozšířit své vědomosti, slovní zásobu, všeobecný přehled. V rámci klubu pomáháme i rodičům. Každé dítě má individuální vzdělávací plán, který se sestavuje po jeho příchodu do klubu a vyhodnocuje při ukončení spolupráce.

„Od září 2013 do května 2014 prošlo klubem 27 dětí. Některé však do klubu docházely jen krátkodobě. Pod-

pořeno bylo 5 rodičů ve věci vzdělávání i v jiných osobních problémech. V září nastoupilo 8 dětí do ZŠ či běžné MŠ,“ vypočítává základní údaje Brabora Kovářová, koordinátorka klubu. Ta doplňuje, že u dětí, které docházely častěji, došlo ke zlepšení v chování i mnohých dovednostech. „Velice rychle si zvykly, naučily se fungovat v kolektivu, účastnit se řízené činnosti a osvojily si dovednosti, které jim v budoucnu usnadní příchod do školských zařízení,“ upřesňuje Brabora Kovářová.

Dobrým příkladem může být čtyřletý chlapec L.. Vyrůstá jen s matkou a starším bratrem. Celková situace rodiny je špatná, prostředí není pro dítě příliš podnětné. Do klubu chodí od ledna. „Když přišel, plakal, nemluvil, neuměl se sám obléknout ani ob-

sloužit na WC,“ přibližuje chlapcovy začátky v klubu Barbora Kovářová. S matkou je velmi dobrá spolupráce, syna do klubu vodí celkem pravidelně, zúčastňuje se společných akcí a nebojí se ptát, pokud potřebuje s něčím poradit. „L. si rychle zvykl, během několika měsíců se naučil oblékat, sám chodí na záchod, komunikuje s dětmi i dospělými. Naučil se základní barvy, pozná zvířata, pojmenuje věci kolem sebe, dobře si pamatuje básničky a písničky a umí je reprodukovat. I když špatně artikuluje, mluví hodně, nestydí se, zapojuje se do kolektivu. Zajímají ho knihy, rád si je prohlíží a vyžaduje jejich čtení. „To se podařilo přenést i do domácího prostředí, matka mu před spaním čte,“ doplňuje Barbora Kovářová. Současným cílem je nyní přechod chlapce do běžné MŠ.

CESTA KOLEM SVĚTA ZA SEDM DNÍ

Na začátku července jsme uspořádali ve spolupráci s externími lektory letní zážitkový kurz pro děti zapojené do programu podpory vzdělávání. Kurz se sice konal na Šumavě, za jeden týden však účastníci procestovali celý svět. Akce se zúčastnilo dvacet dětí z Plzeňského kraje ve věku šest až šestnáct let.

Naše skupina byla pečlivě vybrána a posláním bylo znovu aktivovat vynález zemřelého profesora Pospíšila - „přenašedlo“. Tento vynález Vás může přenášet mezi kontinenty. Má to však jeden háček. Palivem přenašedla je energie vzniklá z úspěchů a zážitků cestovatelské skupiny. „Hned první den se nám podařilo naplnit celou palivovou nádrž. Vedle zážitků z cesty na kurz děti poznaly nové kamarády a některé i své první lásky,“ usmívá se Eva Šeflová, koordinátorka programu.

Z místa našeho pobytu jsme se přesunuli do Ameriky, kde jsme strávili celý druhý den jako indiáni. Třetí den jsme v Asii jezdili na dračích lodích, naučili se jíst hůlkami, během dne jsme ale také odeslali přátelský pozdrav mimozemšťanům. Následovala Austrálie s klokany, medvídky koala a dalšími zvířaty, na prknech opery v Sydney jsme se proměnili v modely módní přehlídky pod dohledem pařížského návrháře. Další

den jsme se vydali po stopách polárníků Amundsen a Scotta a dobyli jsme jižní pól. V africkém safari jsme zkoumali život zvířat a zažili jsme noc pod širým nebem. Poslední cestou byl návrat do Evropy, kde jsme společně připravili a ochutnali francouzské, italské a řecké delikatesy a zúčastnili se olympijských her. Každý den se nám podařilo naplnit nádrž přenašedla vrchovatě, a tak jsme splnili náš plán a procestovali všechny kontinenty. „Poslední večer jsme uskutečnili cestu za světlem. Za dodanou pozitivní energii přenašedlo každému nečekaně nadělilo světýlko, které nám pomáhá i po návratu domů,“ popisuje Šeflová.

Smyslem celého kurzu nebylo pouze trávení volného času. Děti během týdne poznaly život a tradice v různých zemích světa, naučily se týmově spolupracovat a rozvíjely se v netradičních pohybových aktivitách. „Holky a kluci nás mile překvapili. Chlapec, kterého jsme dříve znali jako plachého, se během týdne začal zapojovat do všech aktivit, stal se součástí party a našel si nejlepšího kamaráda. Děti zvládly řadu úkolů jako hraní divadla, natáčení videoklipu, ale i debatu nad životními hodnotami a pravidly. Potvrdilo se nám, že když dáme dětem vhodné podněty a dokážeme je zaujmout, tak jsou schopny zvládnout téměř cokoliv,“ uzavírá nadšeně Eva Šeflová.

OTEVŘENÍ ŠKOLNÍHO KLUBU V JANOVICÍCH

„Můžeme Vám s tím pomoci?“ ptá se nás skupinka pěti dětí a hned nám pomáhají s odnosem stolků a židlí. Prostor u ubytovny na okraji Janovic nad Úhlavou se postupně zaplňuje a za malou chvíli už se kolem nás prohání nejméně třicet dětí. „A tady bude Talentmánie? A budou tady nějaké hry?“ dostáváme jednu otázku za druhou. „Na Talentmanii se musíte přihlásit tamhle u toho stolečku. Hry připravíme za chvíli. A nechcete zatím nakreslit na obličej obrázek, třeba spidermana? Tak to běžte tamhle za tou paní,“ informuje malé návštěvníky Eva Lešková, klatovská pracovnice našeho programu podpory vzdělávání. Ta se hned dává do řeči s jejich rodiči a upozorňuje je na školní klub, který otevíráme přímo v budově ubytovny.

Návštěvníků přibývá a spouští se soutěž pro talentované děti, kterých se tu najde hodně. „Tak to bylo super, první vystoupení a hned taková pecka. To by mě zajímalo, jestli se mezi vámi najde někdo, kdo to překoná,“ hodnotí náš moderátor výstup první odvážné slečny a zároveň hecuje další děti. Pěvecká vystoupení jsou střídána tanečními, všichni se vzájemně povzbuzují a tleskají si. Nejmenší děti vystupují ve skupinkách, větší děti

si troufají samostatně. V rámci další soutěže společně plníme úkoly, které vycházejí ze školní látky, ale i srážíme kuželky a nebo to zkusíme s obručí. Poté následuje vyhodnocení a všechny děti dostanou sladkou odměnu.

Program pro děti pokračuje, s jejich rodiči se jdeme podívat do nově otevřeného školního klubu. Nejprve si povíme něco o tom, jak to v klubu bude fungovat, že zde děti nečekají jen různé hry, ale i doučování a společné zpracování domácích úkolů. „Doučování tak už nemusí

probíhat jen u Vás doma, ale i v našem klubu. Zastavit se samozřejmě můžete i Vy,“ vysvětluje rodičům Eva Lešková. Následně společně sledujeme film a diskutujeme o něm.

Venku mezitím probíhají nasmělé pokusy o žonglování, starší kluci v kroužku předvádějí své schopnosti s „hakysákem“. Pomalu se ale začíná šeřit a všichni se loučíme. „Tak nezapomeňte, klub je otevřený každou středu odpoledne,“ loučí se s návštěvníky na závěr akce Eva Lešková.

LEPŠÍ ŠKOLA PRO VŠECHNY

Naše organizace vyhlásila veřejnou sbírku na podporu moderních vzdělávacích metod, doučování dětí v chudých rodinách a další vzdělávací projekty. V současnosti hrozí kvůli nedostatku finanční podpory jejich ukončení nebo výrazné omezení. Výtěžek kampaně bude využit nejen pro podporu škol a pedagogů, ale i na službu podpory vzdělávání, která je v Plzeňském kraji prozatím ohrožena.

„Přes dvacet let jsme věnovali většinu úsilí práci ve světě, protože přes všechny chyby a slabosti naší cesty k demokracii máme štěstí, že žijeme v bezpečné a bohaté

zemi. Přesto vidíme zásadní potřebu doma a tou je škola a vzdělávání. Jde o budoucnost. Jsem přesvědčen, že to, co nabízíme, jsou zásadně potřebné a přitom mnohde chybějící služby školám, pedagogům či dětem ze sociálně znevýhodněného prostředí. Nyní potřebujeme podporu soukromých dárců, a proto se obracíme na veřejnost,“ říká Šimon Pánek, ředitel společnosti Člověk v tísni.

Český vzdělávací systém podporu potřebuje. Jednou z oblastí, kde dlouhodobě selhává, je vzdělávání dětí z rodin s nejnižšími příjmy. „Český vzdělávací systém potvrzu-

je vzdělanostní status rodičů a nemí pomoci dětem přeskočit do vyšší úrovně kvalifikace. Proto je potřeba mít pro děti dodatečné vzdělávací příležitosti: předškolní kluby, skupinové doučování a individuální doučování v rodinách, ve kterém nám pomáhají dobrovolníci. Všechny programy jsou efektivní, úspěšné a kromě znalostí dětem dodávají sebevědomí a radost z učení,“ říká Jan Černý vedoucí Programů sociální integrace.

Podrobnější informace o sbírce a o tom, jak konkrétně může pomoci Váš dar, najdete na www.lepsiskolaprovsechny.cz.